

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจทั่วโลกได้เปิดกว้างให้ภาคธุรกิจสามารถเข้าถึงตลาดในแต่ละภูมิภาคทั่วโลกได้อย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน มีการขายสินค้าในหลายประเทศมากขึ้นด้วยปริมาณ ด้วยความหลากหลายของสินค้าที่เพิ่มมากขึ้น ขณะที่ปริมาณและความซับซ้อนในการซื้อขายระหว่างประเทศมีเพิ่มมากขึ้น ความเข้าใจผิดและการโต้แย้งที่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายก็มีโอกาสเกิดขึ้นตามมาด้วย เมื่อมีการร่างสัญญาซื้อขายที่ไม่ชัดเจน และครอบคลุมเพียงพอ ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ จำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจ ความเข้าใจกับกฎระเบียบต่าง ๆ ให้ดีพอ และติดตามการเปลี่ยนแปลงของข้อบังคับต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดเพื่อเป็นประโยชน์ในเรื่องภาระหน้าที่ตามเงื่อนไขของคู่สัญญา ช่วยลดความซับซ้อนในเชิงกฎหมายลง นอกจากนี้การขยายตัวของเขตเสรีทางศุลกากร (customs free zone) และการเพิ่มขึ้นของการดำเนินธุรกรรมทางธุรกิจผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ สามารถตอบสนองความต้องการได้ทุกหนทุกแห่ง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติด้านการขนส่งในที่สุด

ปัจจุบันการขนส่งสินค้าทางทะเล ในการค้าที่ใช้สายการเดินเรือประจำเส้นทาง (liner) ด้วยเรือประเภท container ships เป็นรูปแบบที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางมากที่สุด เนื่องจากการใช้ตู้บรรจุสินค้าที่มีลักษณะแข็งแรงทนทาน (durable packings) สามารถรองรับปริมาณและน้ำหนักสินค้าได้มาก ทั้งยังป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นระหว่างการขนส่งได้เป็นอย่างดี ยิ่งไปกว่านั้นอัตราค่าระวางในการขนส่งก็ถูกกว่าการขนส่งสินค้าทางอากาศมาก และครอบคลุมพื้นที่การขนส่งเป็นระยะทางไกลมากกว่าการเลือกใช้นานพาหนะทางบก

ในสภาพการณ์ปัจจุบัน แม้เศรษฐกิจโลกจะยังคงซบเซา แต่ประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังเป็นบริเวณที่เศรษฐกิจเติบโตอย่างต่อเนื่องรวมถึงประเทศไทย ที่เป็นศูนย์กลางทางด้านโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค ยังเต็มไปด้วยโอกาสทางธุรกิจ สืบเนื่องจากปริมาณการส่งออกสินค้าจากเอเชียไปยังสหรัฐอเมริกายังมีความต้องการที่สูง ขณะเดียวกันพบว่าอัตราค่าระวางสินค้าทั้งจากสหรัฐอเมริกามาเอเชีย และจากเอเชียไปยังสหรัฐอเมริกาอยู่ในระดับที่ต่ำมาก ส่งผลให้สายการเดินเรือต่าง ๆ ได้รับแรงกดดันอย่างสูงที่จะต้องการเพิ่มรายได้เพื่อรักษาระดับการให้บริการที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าต่อไป ทั้งยังต้องเผชิญกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ

การดำเนินงาน เช่น ปัจจัยจากการปรับตัวขึ้นของราคาน้ำมัน (bunker adjustment factor) ปัจจัยค่าความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (currency adjustment factor) ปัจจัยด้านต้นทุนที่มีผลมาจากการรวมกลุ่มเป็นพันธมิตร (grand alliance) หรือการเป็นคู่แข่งชั้นในในตลาด (competitors) ของสายเรือด้วยกันเอง

สำหรับบริษัท มิตซูชิ โอ. เอส. เค. ไลน์ส (ประเทศไทย) จำกัด เป็นสายการเดินเรือชั้นนำจากประเทศญี่ปุ่น เปิดดำเนินการตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 ได้รับการจัดตั้งให้เป็นตัวแทนออกของระดับพิเศษ ลำดับที่ 29 จากกรมศุลกากร มีแผนกโลจิสติกส์ซึ่งมีพนักงานประมาณ 300 คน ให้บริการด้านพาณิชย์นาวีในภาพรวมอันได้แก่ การจัดดำเนินพิธีการ ติดต่อประสานงานกับกรมศุลกากร การให้คำปรึกษาด้านการจัดเตรียมเอกสารและเรื่องสิทธิประโยชน์ด้านภาษีในด้านการส่งออก ตลอดจนการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (multimodern transportation) โดยมีบุคลากรที่มีความชำนาญการในแต่ละด้าน แต่อย่างไรก็ตาม พบว่ายังคงมีสภาพปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการระวางและตู้บรรจุสินค้า เช่น ปัญหาการขาดแคลนตู้ (equipment shortage problem) ปัญหาการจัดหาระวางได้ไม่เพียงพอต่อการส่งออก การจัดเตรียมตู้ที่มีสภาพชำรุดหรือไม่เหมาะสมกับประเภทสินค้า ปัญหาความแออัดในท่าเรือ ทำให้สูญเสียโอกาสในการขยายงาน เสียโอกาสที่จะมีสินค้าผ่านท่ามากขึ้น การมีตารางเดินเรือที่ไม่แน่นอนทำให้ตู้สินค้าตกเรือ ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการให้บริการด้านเวลาและความปลอดภัยต่อสินค้า โดยที่พนักงานสายเรือไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วงได้ทัน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากผู้ศึกษาวิจัยได้ประกอบอาชีพการเป็นตัวแทนของผู้ส่งออก ต้องติดต่อประสานงานกับสายเรือ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพและปัญหาการบริการจัดการระวางและตู้บรรจุสินค้าเพื่อการส่งออกของสายเรือมิตซูชิ โอ. เอส. เค. ไลน์ส ว่าควรมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประจำของพนักงานสายเรือ ตัวแทนของสายเรือ ผู้ประกอบการทั้งหลายและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการให้บริการลูกค้าของธุรกิจการขนส่งในเชิงลึกซึ่งมากยิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริการจัดการระวาง และตู้บรรจุสินค้าเพื่อการส่งออกของสายเรือมิตซูชิ โอ. เอส. เค. ไลน์ส
2. เพื่อเปรียบเทียบส่วนประสมทางการตลาดในการบริการจัดการระวางและตู้บรรจุสินค้าเพื่อการส่งออกของพนักงานสายเรือมิตซูชิ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พนักงานประจำสายเรือมิตซูย แผนกโลจิสติกส์ จำนวน 300 คน เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาหรือตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variable) แบ่งออกเป็น

2.1.1 ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง/หน้าที่ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2.1.2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบุคลากร และด้านลักษณะทางกายภาพ

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ การบริการจัดหาระวาง และตู้บรรจุสินค้าเพื่อการส่งออก

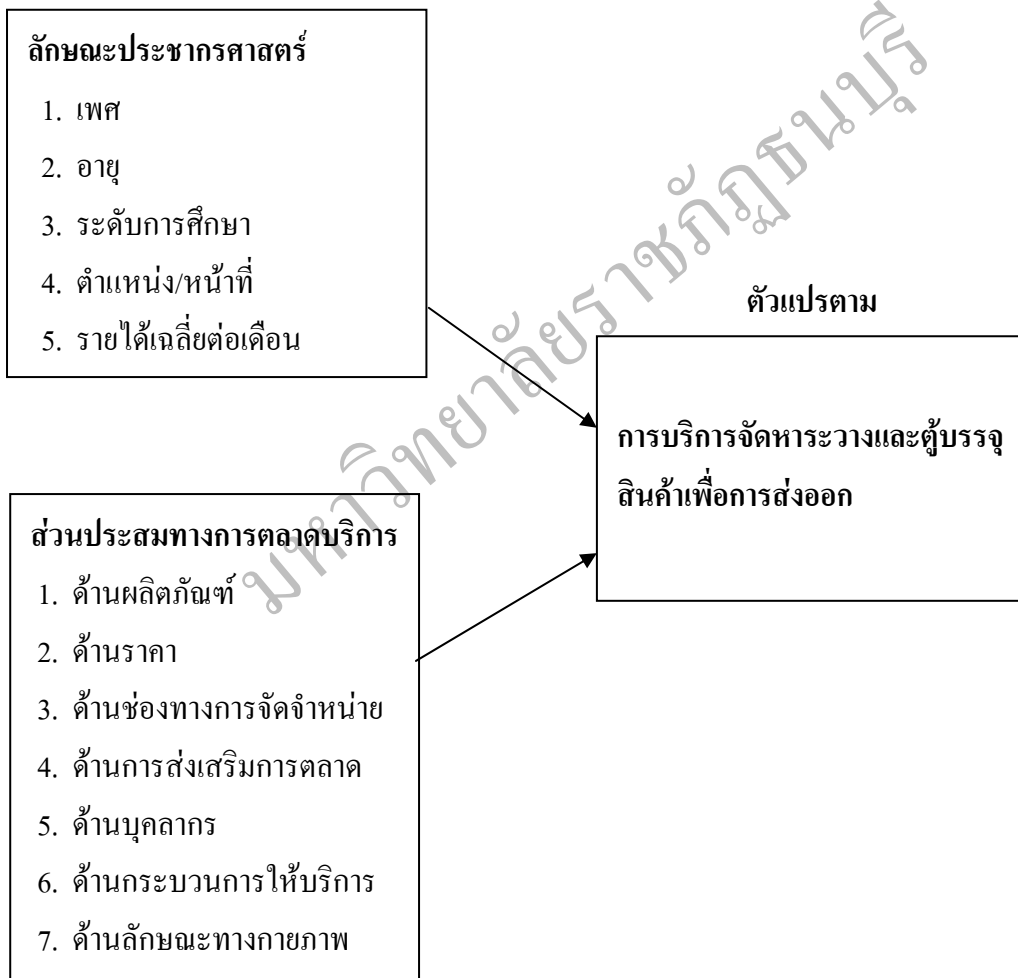
3. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม ถึง 31 สิงหาคม 2553

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาดในการบริการจัดหาระวางและตู้บรรจุสินค้าเพื่อการส่งออกของสายเรือมิตซูชิ โอ. เอส. เค โคน์ส ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดบริการของ คอर्टเลอร์ (Kotler, 2000 อ้างถึงใน ชัยสมพล ชาวประเสริฐ, 2547, หน้า 7) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรอิสระ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ระวาง หมายถึง ที่ว่างสำหรับบรรทุกของ

เรือ หมายถึง เรือสินค้าหรือเรือเดินทะเลประเภท container ships ซึ่งเป็นเรือคอนเทนเนอร์สำหรับบรรทุกสินค้าที่ถูกบรรจุเป็นตู้

ค่าระวางเรือ หมายถึง เงินที่จะต้องจ่ายสำหรับที่ว่างในการบรรทุกของในเรือ ในที่นี้ คือ ค่าระวางของเรือ liner หรือเรือประจำเส้นทาง

ตู้สินค้า หมายถึง ภาชนะบรรจุของ ชนิดที่ใช้บรรจุของเพื่อความสะดวก หรือเพื่อความปลอดภัยในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรฐาน ISO

พนักงาน หมายถึง พนักงานประจำแผนกโลจิสติกส์ สายเรือมีตชุย โอ. เอส. เค โลไนส์

โลจิสติกส์ หมายถึง การบริหารจัดการกระบวนการเคลื่อนย้ายของวัตถุดิบ สินค้า จากจุดผลิตไปยังสถานที่ซึ่งมีความต้องการสินค้าหรือบริการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ตู้สินค้าตกเรือ หมายถึง เหตุการณ์ที่ตู้บรรจุสินค้าไม่สามารถได้รับการบรรทุกขึ้นสู่เรือตามแผนการเดินทางที่วางไว้ของสายเรือ อันเนื่องจากการไม่มีที่ว่างสำหรับให้บรรทุก หรือเรือเข้าและออกท่าช้ากว่าปกติทำให้ไม่สามารถขนถ่ายตู้สินค้าได้ทันตามเวลาที่กำหนด

ส่วนประสมทางการตลาดบริการ หมายถึง ปัจจัยหลักในการให้บริการ ประกอบไปด้วย 7Ps ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคลากร กระบวนการให้บริการ และลักษณะทางกายภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาการบริการจัดหาระวางและตู้บรรจุสินค้าเพื่อการส่งออกของพนักงานสายเรือมีตชุย โอ. เอส. เค โลไนส์
2. เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ และการพัฒนาบุคลากร ให้มีคุณลักษณะตรงกับความต้องการของผู้ส่งออก ที่เป็นลูกค้าของสายเรือมีตชุย โอ. เอส. เค โลไนส์
3. สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจบริการด้านการขนส่งที่กว้างขวาง และละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น